

[Hanne Reintoft.]

tidig kan vi blive fyldt med amerikansk gangstermentalitet, gammeldags westernromantik og forherligelse af militarisme. Der er lodigere ting imellem, og jeg vil ikke på nogen måde sige, at jeg tror, en privat TV-sender vil være bedre, tværtimod, men der er meget dårligt. Hvad viser forskningsinstituttets undersøgelse af befolkningens fritidsvaner? Vi kan se, at 62,5 pct. af den danske befolkning læser mindst ét ugeblad, der er et rent underholdningsblad, og vi kan se, at 18 pct. af befolkningen ikke læser andet.

Fjernsynets underholdningsfilm, ugeblade, pornografi, passiv underholdning, bilisme, det er det, vi kan tilbyde i vores krisesamfund; det er det lettest tilgængelige og derfor det mest benyttede. Samtidig klager betænkningen sagtmødt over manglende interesse for teater- og museumsbesøg, men hvad bydes der da dér? Tør vi lave en museumsudstilling over boligbyggeriets historie, siden man begyndte fattigbebyggelsen på broerne i slutningen af sidste århundrede? Tør vi lave en udstilling over de lavtlønnedes levevilkår i de sidste hundrede år? Kulturministeren efterlyser interesse for den tredje verdens kultur. Tør vi lave teater eller udstilling, der viser den rige verdens behandling af denne kultur, den hvide mands virke på dette felt? Nej, det er for farligt, det tør vi ikke, vi tør kun det uinteressante, det tandløse. Den brutale virkelighed fra verden i dag sammenholdt med underlødige, passiv underholdning på den ene side og ufarlig, uinteressant kulturliv på den anden side, det bygger ikke bro over nogen kulturkløft eller løser nogen samfundskrise.

Man har længe sagt: det vil folk have. Den går ikke længere. Der er begyndt, ikke mindst i ungdommen, at komme klare og tydelige udtryk for, at man ikke er tilfreds med, hvad man får. Men hvordan formulerer man kravene om behovstilsfredsstillelse i et samfund, hvor de faktisk ikke kan tilfredsstilles? Hvordan er det at være et lille led i produktionslivet i et samfund som vort? Det er det samme som hver dag at bruge alle sine kræfter på et arbejde, der ikke er nogen arbejdsglæde ved at udføre. Det er hver dag at komme dødtæt hjem og vide, at alle dage, alle måneder af ens liv er lige-

sådan, det er at vide, at man aldrig, lige meget hvor meget man slider, kan tjene mere, end at man kommer til at høre til dem, der har mindst af den til enhver tid givne velstand. Det er ikke at kunne forandre sin egen, sin kones, sine børns skæbne; 2 pct. af vore gymnasieelever kommer fra de ufaglærtes gruppe.

Bygges der bro over den kløft ved tilbud om passiv underholdning eller rabatbilletter til et teaterstykke, der ikke omhandler eller vedkommer de problemer, man står i til halsen? Nej, den kløft bygges der kun bro over ved at gøre arbejdet til kulturlivets basis. Al menneskelig kultur er bygget op på arbejde, på de tusinders arbejde, der har stået bag de kendte navne, og først når arbejdets meningsfyldthed, dets glæde, gives tilbage til disse tusinder, overvinder vi kulturkrisen. Så behøver vi ikke at diskutere miljøteater, gruppeteater, kunstformidling, så kommer det af sig selv: kunst, der lever og ånder i takt med befolkningens pulsslag. Kultur vil sige, at menneskenes behov svarer til de reale muligheder, og at behovene opstår, parallelt med at samfundet får muligheder for at imødekomme dem. Samfundet kan få disse muligheder; teknikens, kunstens og videnskabens fremskridt er så hurtige, at vi har mulighederne for at skabe de menneskeværdige kår. Men det kræver, at man tør definere, hvad man vil, at man tør se i øjnene, hvad man ikke vil, og se i øjnene, hvad man er med til af undertrykkelse både kulturelt, samfundsmæssigt og globalt.

For at skabe en kultur må samfundet kunne skabe basis for både den materielle og den åndelige kultur; det kan heller ikke adskilles. Man må kunne bruge skolevæsen, børne- og ungdomsopdragelsen, voksenundervisningen, de højere læreanstalter, forlag, teatre og kunstgallerier til deres formål: et højere kulturelt niveau for hele befolkningen; man må sige stop til at forbinde befolkningen tættest til syge kulturmønstre, hvor vold, kriminalitet og død er det eneste, der endnu formår at fange interessen. Ekstra Bladet bringer i dag reklame for en bog, der hedder „Voldtægt i Biafra“. Man må fritage et folk for medskyld i militarisme og undertrykkelse, fordi det altid vil give den følelse af absurditet og håbløshed, som ministeren ganske rigtigt anfører som et af de største problemer.